

Prisimintas Jurgis Pabrėža ir jo leidiniai

Vakar Kretingos M.Valančiaus viešojoje bibliotekoje pristatyta kunigo, pranciškono, botaniko Jurgio Ambroziejaus Pabrėžos knyga „Taislius auguminis“, atidaryta spaudinių apie šį vieną iškiliausių XIX a. švietėjų paroda.

Didžiausią savo gyvenimo dalį Jurgis Pabrėža pašventė botanikos ir medicinos mokslams. Viename laiške jis rašė: „Dar vaikas būdamas pamėgau augalus, juos sodinau, ravėjau ir su jais žaidžiau. Norėdamas pažinti jų savybes, darydavau tinktūras“. J.Pabrėža studijavo botanikos ir medicinos knygas, susirašinėjo su Vilniaus universiteto profesoriais J. Volfangu, S. Jundzilu, S. Gorskiu ir kt., rašė mokslinius darbus žemaičių tarme, lenkų ir lotynų kalbomis. Keliaudamas po Žemaitiją, užrašinėjo žemaitiškus augalų vardus, rinko vaistažoles, sudarė apie 800 augalų herbarą. Savo žinias J. Pabrėža stengėsi pritaikyti praktikoje. Jis gamino vaistus, lankė ligonius, priiminėjo ir gydė juos vienuolyne.

J. Pabrėža iš viso parašė 50 mažesnių ir didesnių knygų iš medicinos, farmakologijos ir

Renginį pradėjo J. Pabrėžos gimnazijos mokiniai. G. MACIAUS nuotr.

botanikos. „Taislius auguminis“ – vienas svarbiausių jo darbų, kuriam parašyti Tėvas Ambrozijus paaugojo 8 metus. Enciklopediniame leidinyje apibūdinti 643 augalai. Knyga su išsamiu augalų sąvadu, paties pritaikyta terminologija, sistematika ir augalų aprašymais siekta padėti paprastiems žmonėms pažinti vaistažoles ir jomis gydytis.

Būsimai knygai išspausdinti buvo surinktos lėšos, tačiau jai pasirodyti to meto Lietuvoje nebuvo lemta. Tik 1900 metais išėivijos lietuviai paskelbė dalį šio veikalo, pavadintą „Botani-

ka arba Taislius Auguminis“.

Kunigo Jurgio Pabrėžos botanikos darbai turi didelę išliekamąją mokslinę ir kultūrinę vertę. Mokslui jie svarbūs kaip svarus indėlis Lietuvos florai pažinti ir kaip pirmasis bandymas sukurti botanikos terminiją ir nomenklatūrą lietuvių kalba. Dalis jo užrašytų ir sugalvotų terminų tebevertojama ir šiandien.

Bibliotekoje J. A. Pabrėžos leidinį pristatė „Žolinčių akademijos“ prezidentė Danutė Kunčienė.

„Švyturio“ inf.

Pristatyme dalyvavo miesto visuomenės atstovai, gimnazijos, kuri pavadinta J. Pabrėžos vardu, bendruomenė.